

הטלוויזיה

של בנין

מגנח בנין כבש בסערה את הטלוויזיה הישראלית. במיבצע השאי מזהיר, מוצלח יותר וחשאי יותר אף מן המיבצע הצבאי ככלי של שימרה ארליך, הפך ראש ממשלת ישראל תבינו מס' 1 של המסך הקטן בישראל.

מסעו של בנין אל תוך הטלוויזיה החל בכך שהפך עצמו לדובר יחיד בשם המצמר שלה. דובר המדבר ברצון, אך אינו אומר הרבה, המזיין המתבדה העוקץ, העניקך — המצטלם הרבה, בשמח ובמקומה של הממשלה כולה. לאחר שישפוך ראשון כנה בבית, היה מסע הניצחון שלו בארצות הברית מובטח מראש — לפחות מבחינתה של הטלוויזיה הישראלית — מחלקת החדשות, המאפיינת, עם מהדורות החדשות בלייחד ורייזתה של שנקשרו לראשה בימי הבחינות, נאלצת להשלים עם מציאות התולכת המאפיינת, עם מהדורות החדשות בלייחד שנות התולכות ומחוויות, הגנה מציאה מן השמיים — ראש-ממשלה האהוב להצטלם ועוד נוסע לאמריקה.

בנין דאג שהכל יצולם, ידוה וישודר. מקף בפמליה מנוסה, שרובה אנשי-מערך (לשעבר?) עשה מה שאף ראש-ממשלה קודם אהר (ממערך) לא עשה לפניו. הוא ידע להשתמש בטלוויזיה.

במשך שנה רבע של תוכנית מכתב ביום ד' (20.7.77) התייצב מול סוללת עיתונאים אמריקאים בושינגטון, וכבש באמצעותם את צופיה הטלוויזיה בארץ. אי תם ישראלים הכממים ל"מנהיג" הידוע לומר "לא", קיבלו אותו סוף-סוף, באמני צעות הלויין.

לב חם לב קר. לעיתונאים האמריקאים אמר בנין "ירוי" הם אהבו את הסינון, ירו, אך נראה שהתשובות לאי תשובות לא סיפקו אותם. שכן לאמריקאים אמר בנין מעט מאד. בעיקר אמר שלא יאמר, הוא דיבר הרבה יותר מהר מראש-ממשלה הקודם של ישראל — ואמר הרבה פחות. כל זה, באמצעות תירגומי המשל והמעצבן של חיים יבין לדבריו של בנין — נשמע — נפחח ענד יותר. שכן יבין לא רק טעה מפעם לפעם בחיך גום הדברים אלא הוא גם קיצץ, סיכם, טישטש מה שהתרחש אותה שעה של המסך. (מדוע אין הטלוויזיה מפעילה שר טה השתי של תירגום סימולטני המסודר ישירות על המסך, ולוא גם באיחור-מה, או משמיעה את התירגום סימולטני בריו, ומניחה לתמונה ולואמר המקוריים לזרום ללא הפרעה?)

יש אמרים שפוליטיקה זה לא עניין של "לב חם" או "לב קר", וביכלל, שפיר ליטיקה זה לא עיסוקי-ששועים. בנין מר כיה את הניפך, אצלו פשוט לא ניתן להפריד, אחרת, הרי לא ניתן להבין את בנין כמו "הצלחה אישית", כשהוא מת ייחס לביקרו של ראש ממשלת-ישראל אצל נשיאה של מעצמה עולמית — והוא מסתמך על שלל מחיאות-הכפיים שזה הרי ראשון מקבל בסעודה חגיגות של איי-טונים יהודיים. תצלום הסעודה החגיגית עם נאומו של בנין שידור ביום ו' (השבוע יומן אירועים) הוזכר יותר מכל את ועידת המיפלה הקוממוניסטית. מחיאות-הכפיים הפסיקו את הנואם כל כמה שניות, והיה ברור שהיהודים התאהבו בו.

מיבצע ההצלחה ה"אישית" של בנין, באמצעות הטלוויזיה הישראלית, היה מיבצע יחסי-ציבור מעולה לקראת הכנסת העשירית. בלי שעות שידור, בלי הגבי לזת.

נותרה רק השאלה, מהי השפעתה של הטלוויזיה הישראלית ושל הלב היעודי הם — על מדיניות-החוץ האמריקאית.

שידורי ישראל

חגיו וסיבלותיו

דבר אחד ברור: אנשים הפותחים טל-וויזיה בערב תישעה באב — אינם צמים.

בשביל אנשים כאלה היה זה סתם מצאצאי שבת נוסף, ערב שבו נשארים בבית משום שהערב אין קולנוע, או משום שבערב זה מגלגלים שם בקבוקים יותר מתמיד. הם פותחים הטלוויזיה, כיוון שזוהי הביר דור הביתי המצוי בהישג-יד, או סתם מתוך הרגל, מתוך שיגרה, ונקלעים לעיי צומה של תוכנית חגיגית על תישעה באב וענייני חורבן. (בעריכת נעמי קפלנסקי, שגם עשתה אותה ברגע האחרון, משופר מה.)

אלמלא היה זה מיותר כל-כך, הייתי אומרת שזה פשוט מגוחך. לחתיים אין כל שימוש בתוכניות-הג שכאלה. הם לעולם אינם וואים אתן. החילוניים ממילא אינם מסכוונים "לח-גוג" את הגיה-חורבן. לשם מה להאכילם בכוח כנה בתפריט שאינם מעוניינים בו? הוא הדבר לגבי תישעה באב — אך גם לגבי חגי ישראל אחרים הפולשים בכוח אל הטלוויזיה. מכלים תקציבים יפים ואינם מוסיפים כהאיזה לשמירת המסורת היהודית. מוטב כבר להפסיק את השידור רים כליל בערב כזה ואו ירגישו כולם בכוח (ובהכרח) שזוהו ערב מיוחד, ערב של צום טלוויזיוני או טלוויזיה ירדנית.

צוות הדין היה נכבד. המנחה היה לוי יצחק הירושלמי, המתדיינים היו פרופסור ישעיהו ליבוביץ' וד"ר ישראל אלדד ("שייב"). אך אם מודמן לשמוע את פרופ' ישעיהו ליבוביץ' בטלוויזיה, ולחנות בלהט הנבואי המרתק שלו, מדוע לבנו אותו דווקא על קומץ מאוינים מקריים, שהושר אירו את המקלט פתוח בכוח האינרציה לאחר שפתחו אותו, מן הסתם, בשעת סעור דת-הערב של ערב הצום?

קולנוע עם

כאבישיניים

אולי זו היתה אשמתי של הלחות הגור ראה הזאת שבאוויר, או של רופאי-השיניים של אהר מנור, אבל ביום ב' בערב חשתי

עזר מנור רופאי-שיניים אשם

שהקולנוע הרבה יותר בחור בקולנוע, וגם מעניין יותר מאשר בטלוויזיה. הרעיון נשמע יפה ומסקרן, גם זה של הסיירה כולה וגם זה של התוכנית הראשונה ששודרה ביום ב' (18.7.77). מי לא אהב קולנוע? הטלוויזיה ביקשה להשר תמש בפופולאריות של המסך הגדול, כדי להעלות את זאת של המסך הקטן (כאילו באמת היא זקוקה לתוספת).

אחת לשבעים, תחת הכותרת מסך גדול, מסך קטן, יובא קטעי נוסטאלגיה מסרטים שהיו, וכן קטעים עם יוצרי-קולנוע מן הארץ ומחולל. קטעים שהובאו בתוכנית הראשונה היו בתחלת מעוררי-תיאבון, (ודי אלן, פלינג, טריפו, מל ברוקס ועוד) — אך תיאבון שהטלוויזיה לא תוכל לספק אותו. המכנה המשותף של הקטעים השונים היה עיסוקו של הקולנוע בעצמו. כמרבית האומנויות בנות-זמננו, נחון גם הקולנוע בתהליך של התודעות-עצמית, מנסה להבין את עצמו מתוך עצמו, מבקש להציג את העולם שלא דרך העולם — אלא דרך התייחסותו של הקולנוע אל העולם. כל זה טוב ויפה בקולנוע. בטלוויזיה איבדו הדברים הרבה מחרם.

נראה משום שסוג כזה דווקא של קולנוע מיועד בפירוש אך-דווקא לקולנוע. בטל-וויזיה זה היה קטוע, קטן, מעורפל (הל-חח...), מתנצל (אהוד מנור). המנחה היה מאופק מאד, רציני מדי. לא ידוע אם ברדיו הוא כן מחייך, אבל כאן הוא בתולט לא. אהר מנור מתנצל וטוען שהגיע לצילומים הישר ממזב של קיפ-אין-הלסת אצל רופאי-השיניים שלו, וזו בהחלט סיבה מובנת לכל נפש, אבל חבל, יש לו חזקים יפים כשהוא רוצה, חטל-וויזיה תאהב אתם. אפילו אורי זוהר לא הצליח להצחיק אתו, אף שאורי זוהר תמיד מצחיק, גם כשהוא מחבר על אחד הנושאים שאותם הוא לוקח בשיא הרצינות — יצירתו הקולנועית וקולנוע ביכלל.

הטלוויזיה ניסתה להתאים עצמה לנושא של מדרום הון בעצמו על-ידי שפיצלה את המסך לשניים. בחציו האחד ניראה המנחה שהונחה, ובחציו האחר ניראי תמונות של אישים או קטעים השייכים לכרטיס שעמדו על הפרק.

אבל מילבד התעלול הטכני הפשוט הזה, נראה שהתוכנית טרם מצאה את דרכה ואת סינרגיה. היות והנושא מעניין והכוננות הטובות בולטות, אולי כדאי להתאור בסבלנות ולצפות לתוכנית הבאה. בינתיים — אפשר ללכת לקולנוע, למרות המחיר הגבוה ולמרות מלפפוני העונה.

ללחץ פיניה

לא לעיתים קרובות קורה שתוכנית-רדיו עושה לאנשים התכווצות בכסן. אבל הפעם זה קרה. ולמרות שהרביית לאחרונה להזכיר את רחל חלפי, העושה תוכניות רדיו מצויינות, התחלתי להתאפק לפחות שברעיון ולא להזכיר את שמה — הרי הפעם היא עשתה זאת שוב — חזק יותר, מהמים יותר, טוב יותר, ואי-אפשר לשחוק על-כך.

בשעת שידור תוכניתה בגליציה"ל בי שבת אחרי הצהריים (23.7.77), מזל וניסים כחכים למזל ולנס (הראשונה בסדרה ה-שוסקה בנושאי עקרונות ופריחות), קיבלתי לפתע צילצול-לפון מידידה. היא פשוט ביקשה סיוע סלפוני כנגד התוכנית. לא יכלה לעמוד בה יותר, אך גם היתה רחוקה למקלט. התוכנית כאבה לה בבטן.

ברדיו נשמעה אותה שעה דראמה, מן החריות והקיצוניות שרדיו יכול להשר מע: שתי נשים נאנקו, בשני חדרים סמוכים בבית-חולים. האחת בציריה, כרי רלת ללדת, לחצת החוצה לפי הוראת המיילדת, האחרת — נאנקה בצירים מוקר דמים ומיותרים, לחצת פנימה (אם זה אפשרי בכלל), מנסה לשמור על עוברת בן ששת החודשים ועל ההריון הקשה שלה, לאחר 15 הריונות שנסתיימו בלא כלום. לידה יושב בעלה תאבה, משקה אותה תה בכפית, ואומר טכסטים ששום מוזאי לא יוכל לכתוב ושום שחקן לא יידע לשחק.

בתוכנית הזאת (להבדיל לא התוכנית על אמהות לא-בשואות), לא היה דיין ביכלל. לא היה זמן הוזמנות לדין, דינים — אחרי שדברים כבר קרו. כאן — החקך רית היתה בעיומה.

רחל חלפי ישיבה ליד בני הזוג מזל וניסים, המצטים לנס הלידה, ליוותה אותם במסע הייסורים בבית-החולים והגיחה ל-מכשיר-ההקלטה לספוג את הכל.

תוכנית כזאת צריכה לשמש לקח מאלף לתוכנית החרדי-דראמה למניחה, המשל"בות מישחק מוגזם המאלץ עם "אפקטים" שברשלו באלפון, המבטאות לאמאנים שעטנו בלתי-אכיל של קצת-תיאטרון קצת-רדיו, ולא מן המיטב שבשניים.

בתוכניתה הדרמטית של רחל חלפי לא היו אפקטים כלל. לא היה צורך בהם. המציאות הקולית סיפקה את כל האפקטים הדרושים. כמו, למשל, שתיקוף אורי כוח ולא ריקות, רחשי-רקע לא-תמיד מוסברים, קולות-אדם שנעו בין גניחה — לחישה — דיבור, ופעלו מעבר למילים.

מה יש כאן להפתים? התוכנית לא היתה פיוטית. היא היתה קשה, מאממת, כראבת. והיא היתה מאד-מאד רדיו.

אי"בי בנה אולפן בחוף

אי"בי נתן סיים השבוע בתל-אביב בניית אולפן חדש, שישרת את שידורי ספינת-השלום. האולפן המשוכלל כולל מערכת פסיפונים ומכשירי-הקלטה, שיאפשרו לקלטת תכניות שלמות והעברתן הי מיידית לשידור מן הספינה. אי"בי מסר כי חבתי אגודת ספיר נתייחסו להולנד החליטו לרכוש עבור קול השלום, ספינת-מירוץ, שמחירה כ-8000 דולאר, אשר תאפשר קשר מהיר בין החוף לאונייה.

קשר או שידורים

אי"בי נתן פנה אל מנכ"ל משרד-התיק שורת, בבקשה שיענין שוב בתביעתו לה עניק לו רישיון לאחזקת משרד על החוף, שיאפשר לו קשר אלחוטי עם ספינת-השלום. בקשתו, המונחת במשרד-התיק שורת מזה שנתיים, לא זכתה משום-מה בתשובה עד היום. משום כך הודיע אי"בי כי במידה שהיא לא תאושר עד החורף, הוא ייאלץ להשבית את השידורים, מן הספינה, כיוון שבתנאים הקיימים נשקפת סכנת-חיים לאנשי הצוות, המנוחקים מכל קשר עם החוף.

אי"בי מקווה כי השבתת השידורים מי ספינתה, כצעד אחרון, תגרום להפעלת לחץ ציבורי על משרד-התיק שורת להעניק לו את הרישיון הדרוש.

הוועד הגדים

צעד הסרת-קדים נקט בשבוע שעבר על-ידי ועדה-עובד של גליציה"ל, ביוזמת חבר הוועד עימנואל הראובני.

הראובני כינס ישיבת-עובדים דחופה, שבה הטיח האשמות כבדות נגד העיתונאי אליעזר ("לצ"ר"), ובין השאר תאמר מו בהדלפה לעיתונות על המתרחש בתוך-נה. חבר הוועד ביסס את האשמתו על העשרות בלבד, ללא כל הוכחות וללא ביר רור מוקדם, ואף הוסיף כי הנחלת התחר נה שוקלת הטלת סנקציות על דר.

אחרי בירור מסוג התברר, כי ההנהלה הכחישה אירועים כגור זה — החורגים מן מסמכותה וזן מתקנות אגודת-העיתונאים. מאידך, האשמותיו המופרכות של הראובני עיררו את זעמם של העובדים, שהגנו על דר והתובעים עתה את התנצלות הוועד.

לקראת שידור

טלוויזיה

התוכנית הערבית לנוער (יום ד', 27.7.77), שעתה תפנית של 180 מבי לזת ברגע האחרון, לא ברור מדוע. קום הנושא המעניין העדין שנקבע לה קודם ("שירות לאומי לנוער הערבי — כעד נוגד"), יהיה, הפעם, שלוש נושאים תמימים ולא — מויקים: שמורות-טבע, בית-נוער בבית-חינא ופתיחת-אמר עליזה. בטלוויזיה אמרים שאין יודעים מה סר בת השיניים. האומנם?

ביום ה' ישודר סרטי-עודה, מיובא הי פעם, להרענת הרוחות כנראה, והזדמננות השינה" (28.7 בשעה 21.30) עוסק בוגג שהימר מחדש על נישואים בגיל חמישים, לאחר כישלונות קודמים. שני בני-הזוג נכשלו בעבר, שניהם חייפשו ידירות ומצאו אהבה, הם מבקשים לתת למסד הנישואין הודמנות שנייה.

רדיו

יש כמה תוכניות בעברית לענייני מי עוטים שכדאי לתת עליהן את הדעת. הן משודרות בצניעה ובקביעות, אך מן עוקב אהיהן עשוי להיות מופתע למדי — לטובה או לרעה, הכל לפי דעותיו של המאזין. האחת, "שם חם ורפת", ירחון על המיות ועל קבוצות מעוטש בעריכת גד לוי, ברשת ב' יום ו' 29.7 בשעה 17.05. האחרת, "צומת המזרח התיכון", בעריכת אפרים אבא, בכל מצאי-שבת ברשת ב', שעה 17.05.

אשר לגליציה"ל, הממשיכים לטפח קשר רים ישירים ככל האפשר עם המאזינים ועם המציאות בשעות הבוקר, ישודר בי שבת הבאה, בשעה 18.05 את התוכנית השנייה בסדרה על פוריות ועקרנות בעריכתה של רחל חלפי.